

ใบความรู้ เรื่อง การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
หน่วยที่ ๕ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ การอ่านออกเสียงร้อยกรอง
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หลักเกณฑ์ทั่วไปในการอ่านออกเสียงร้อยกรอง (พจนานุกรม สุขยั้ง และคณะ. ๒๕๕๔ : ๖, วาสนา บุญสม ๒๕๕๑: ๒๖) ดังนี้

๑. ศึกษาลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่จะอ่าน เช่น จำนวนคำ สัมผัส เสียงวรรณยุกต์ เสียงหนักเบา รู้จักการแบ่งวรรคตอน อ่านตามจังหวะทำนองเสนาะ โดยอ่านให้ชัดเจนและใส่อารมณ์ตามใจความนั้น
๒. อ่านเน้นคำในตำแหน่งสัมผัสนอก
๓. อ่านเอื้อนสัมผัสในเพื่อเพิ่มความไพเราะ เช่น อันรักษาศีลสัตย์กตเวที อ่านว่า กัด-ตะ-เว-ที เพื่อให้สัมผัสกับ สัตย์
๔. อ่านถูกต้องตามท่วงทำนองเสนาะของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. อ่านออกเสียงคำให้ชัดเจน ถูกต้อง โดยเฉพาะคำที่ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ
๖. อ่านเสียงดังพอสมควรที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วถึง ไม่ดัง หรือค่อยจนเกินไป
๗. อ่านมีจังหวะ วรรคตอน รู้จักทอดจังหวะ เอื้อนเสียง หรือหลบเสียง
๘. คำที่มีพยางค์เกินให้อ่านเร็วและเบา เพื่อให้เสียงไปตกอยู่พยางค์ที่ต้องการ
๙. มีศิลปะในการใช้เสียง รู้จักเอื้อนเสียงให้เกิดความไพเราะ

การเตรียมตัวก่อนอ่านออกเสียง (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และมาหยัน อิ่มสำราญ. ๒๕๔๗ : ๒๖) มีดังนี้

๑. อ่านบทให้เข้าใจการอ่านให้ผู้อื่นฟัง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้ผู้ฟังรับรู้และเข้าใจตรงตามเนื้อหาสาระที่อ่าน ฉะนั้นผู้อ่านจึงต้องเข้าใจข้อความนั้นเสียก่อนเพื่อความมั่นใจ และเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ข้อความใดที่อ่านไม่เข้าใจหรือสงสัยว่าจะผิดพลาดต้องตรวจสอบเสียก่อน
๒. ทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่าน ในการอ่านเราควรทำเครื่องหมายลงในบทว่าตอนใดควรหยุด คำใดควรเน้น และคำใดควรทอดจังหวะ การทำเครื่องหมายในบทมีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่โดยทางที่นิยมปฏิบัติ มักทำเครื่องหมายง่าย ๆ ดังนี้

- ก. เครื่องหมายขีดเฉียงขีดเดียว (/) ขีดระหว่างคำ แสดงการหยุดวันนิตหนึ่ง เพราะมีคำหรือข้อความอื่นต่อไปอีก การอ่านตรงคำที่มีเครื่องหมายนี้จึงไม่ควรลงเสียงหนักเพราะยังไม่จบประโยค
- ข. เครื่องหมายขีดเฉียงสองขีด (//) ขีดหลังประโยคหรือระหว่างคำเพื่อแสดงให้รู้ว่าวันนาน
- ค. เครื่องหมายวงกลมล้อมคำ เพื่อบอกว่าเป็นคำที่สงสัยหรือไม่แน่ใจว่าอ่านอย่างไร
- ง. คำที่ต้องการเน้นให้ขีดเส้นใต้ที่คำนั้น
- จ. คำใดที่ทอดจังหวะ ให้ทำเส้นโค้งที่ส่วนบนของคำนั้น (∪)
- ฉ. เครื่องหมายมุมคว่ำ หรือหมวกแฉีกคว่ำ \wedge แสดงว่าข้อความนั้นจะเน้นเสียงสูง และมุมหงายหรือหมวกแฉีกหงาย (∨) แสดงการเน้นเสียงลงต่ำ ซ้อมอ่านให้คล่อง หลังจากอ่านบทจนเข้าใจและทำเครื่องหมายแสดงจังหวะการอ่านแล้ว